

Az AC/DC albumborítói (1975–2008)

Németh Gáspár

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, 1088 Budapest, Múzeum krt. 4
(gaspar.nemeth@gmail.com)*

Bevezetés

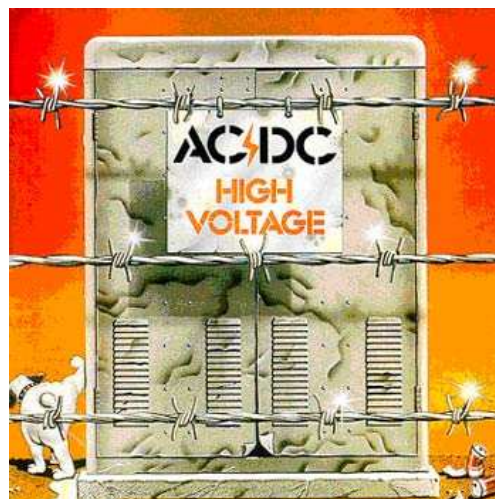
Az albumborítók tervezése talán az egyik legnehezebb feladat az aprónyomtatványok létrehozásában. Egyszerre kell megfelelni az együttes stílusának és a rajongók elvárásainak, ugyanakkor (még ismeretlen együtteseknél) figyelemfelkeltőnek, vevőcsalogatónak is kell lennie az adott borítónak. Elemzésemben bemutatom az egyes tipográfiai elemek (szövegek és képek) ismétlődését illetve jelképpé válását az első, 1975-ös *High Voltage* című lemeztől a legutóbbi, 2008-as *Black Ice*-ig.

1975 High Voltage (ausztrál kiadás)

(1. kép)

Az első, csak Ausztráliában kiadott lemez megjelenése egyszerűséget tükröz, egy trafóházat láthatunk, rajta egy táblával, ami kettős értelemmel bír: az AC/DC a zenekar neve, valamint az egyenáram/ váltóáram nemzetközi jelölése, a High Voltage pedig egyszerűen az album címe, valamint a magasfeszültségre figyelmeztető jelzés. Későbbi szemmel nézve már itt megjelentek bizonyos elemek, amelyek később az együttes védjegyévé, jelképpé váltak, különös tekintettel a villámra, mely szinte változatlan maradt az évek során, míg a betűk változtak.

Az egyszerűsége, a banda nyers zenéjére és szövegeire is utal a borító, különös tekintettel a bal alsó sarokban látható kutyára.

1. High Voltage (ausztrál verzió) – 1975

1975 T.N.T. (ausztrál kiadás) (2. kép)

A második nagylemez még egyszerűbb megjelenésre törekszik, szinte mindenféle díszítő elem eltűnik, szigorúan információközlő szerepet kap a borító, csak a zenekar illetve az album neve jelenik meg, graffitihez hasonló kerettel, az előző albumon is használt, groteszk, verzál betűtípussal. Mivel ez az album is kizárólag Ausztráliában jelent meg, érthető, hogy még nem kellett, illetve nem is tudtak túl nagy összeget fordítani egy bonyolultabb borítóra.

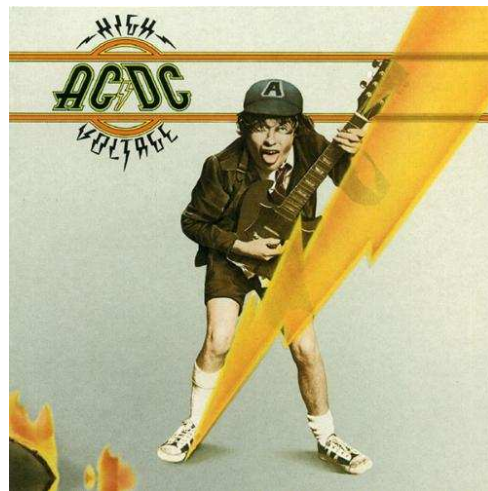
2. T.N.T. - 1975

1976 High Voltage (nemzetközi kiadás) (3. kép)

A hazai sikerek miatt az együttes első nagylemezét (ugyan némi változtatással) ismét kiadták, 1976-ban.

A borító az eredeti, egyszerű formát megtartja, a főszerepet azonban (Angus Young mellett) a villám, illetve annak több változata kapja. Mint említettem, a jelkép nem sokat változik, míg a körülötte lévő betűk igen. Ebben az esetben kerek, serif formát láthatunk az AC/DC feliratban, míg az album címét villámokból rakta ki a tervező.

A kör alakú elrendezés egyfajta „pecsét” terve is lehetett, ami azonban nem valósult meg a későbbiekben.

3. High Voltage (nemzetközi verzió) – 1976

1976 Dirty Deeds Done Dirt Cheap (ausztrál kiadás) (4. kép)

A minimalista dizájntól eltérően, ezúttal egy kézzel rajzolt képek láthatunk, melyen különös formában, az énekes, Bon Scott karján lévő tetoválásként jelenik meg az album címe. A betűtípus egyszerű, groteszk, verzál. A bal felső sarokban ismét visszatér az eredeti AC/DC betűtípus, valamint a villám, és immár másodszor tűnik fel a később szintén ikonná váló gitáros, Angus Young.

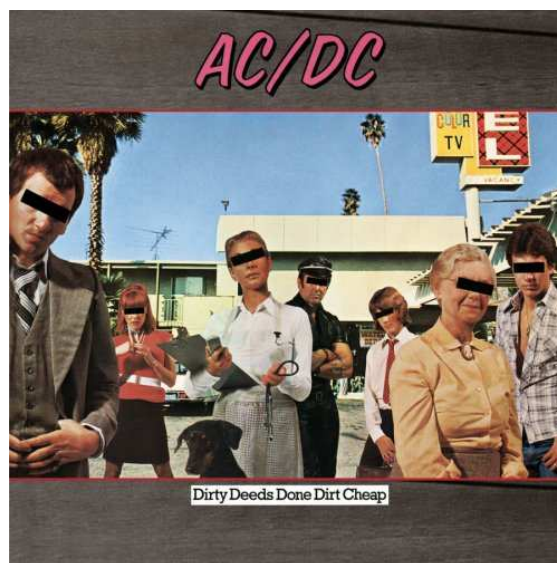
4. Dirty Deeds Done Dirt Cheap (ausztrál verzió)

1976 Dirty Deeds Done Dirt Cheap (nemzetközi kiadás) (5. kép)

A hazai kiadás színes, rajzos borítójával ellentétben a nemzetközi verzió komorabb, társadalomkritikus felhangú képet mutat.

A zenekar nevének felirata teljesen megváltozott, a megszokott, szögletes betűtípustól eltérően egy kerek, döntött forma látható, árnyékolással, a groteszk verzál azonban megmarad. A rózsaszín használata ismét az „amerikai álmot” kritikájaként értelmezhető, amivel kontrasztban áll a figurák kítakart szeme.

A cím hivatalos, írógépes szöveget idéz, az eddigiektől eltérően azonban csak a szavak első betűje van naggyal szedve.

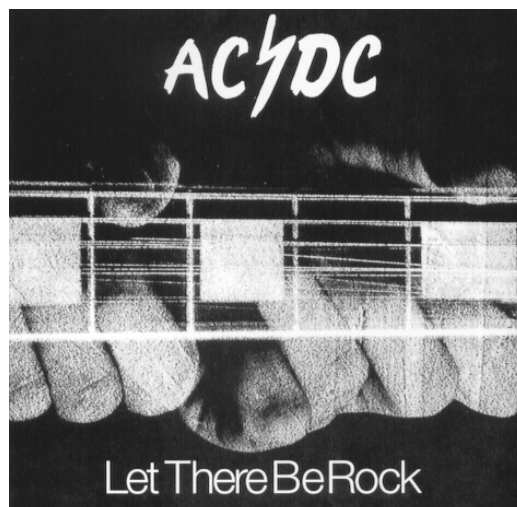
5. Dirty Deeds Done Dirt Cheap (nemzetközi verzió) - 1976

1977 Let There Be Rock (6. kép)

Ismét visszatér a minimalista forma, ezúttal megerősíti a színek hiánya, ami egyben archaikus formát is ad, illeszkedve a lemez címéhez (Let There Be Rock = Legyen Rock, utalva a bibliai teremtéstörténetre).

Az AC/DC felirat a Dirty Deeds nemzetközi verziójához hasonlít, annál azonban még szabadabb, még inkább a kézírás felé közelít, pontosabban széles ecsetvonásokra emlékeztet. A villám is visszatért, az egy albumig helyettesítő perjel helyére.

Az album címe egyszerű Helvetica betűtípussal készült, kis betűközzel.

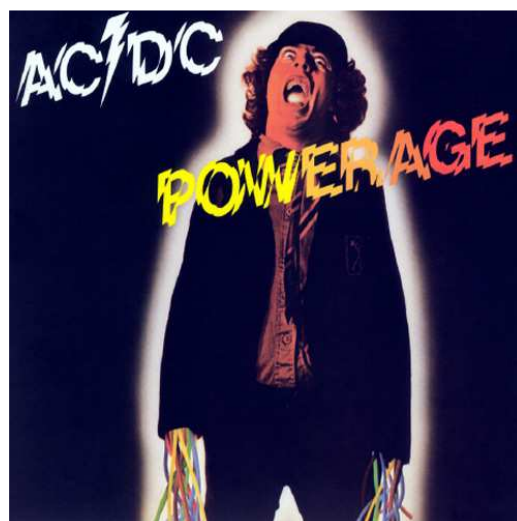

6. Let There Be Rock – 1977

1978 Powerage (7. kép)

Megerősödik a Helvetica, már az együttes és a lemez neve is egyforma betűtípust kap, bár kicsit nehezen olvasható az áramütést jelképező effekt miatt, ami szintén a zenekar hangzásvilágára, illetve az album hallgatóra gyakorolt hatására utal.

Képi összetevőként visszatér Angus Young, a szólógitáros.

7. Powerage – 1978

1979 Highway To Hell (8. kép)

A legismertebb albumon, mely az igazi áttörést hozta a bandának, egyúttal bemutatkozott az azóta változatlan, hivatalos AC/DC logó.

A logó betűtípusa a Squealer nevet viseli (talán utalva egy korábbi, azonos című számra), és szabadon felhasználható, az együttes közvetlen tulajdonában nem áll.

A villám is véglegessé vált, ami a zenei sajátosságokra utal, mint azt korábban írtam.

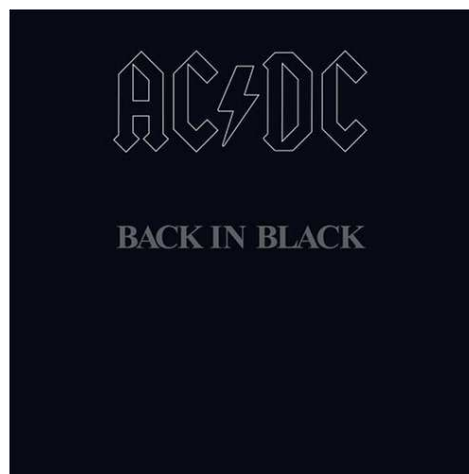
Az első, és eddig egyetlen alkalommal a teljes zenekar megjelenik a borítón, utoljára ebben a felállásban.

8. Highway To Hell – 1979

1980 Back In Black (9. kép)

A teljesen leegyszerűsített forma legfőbb oka az énekes, Bon Scott hirtelen halála, a fekete, minden díszítéstől mentes borító az ő emléke előtt tiszteleg. Még az AC/DC logó színezését is elhagyták, csak a kontúrok maradtak, a Back In Black felirat egyszerű, verzál Times New Romannal szedett.

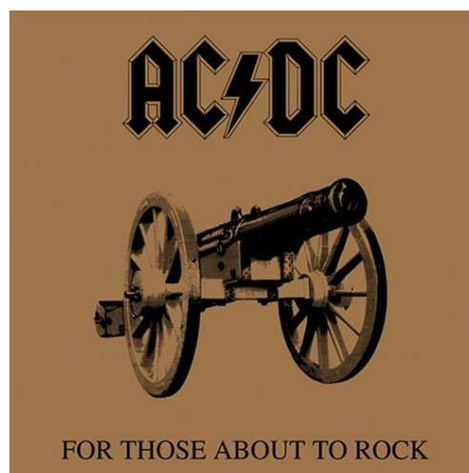

9. Back In Black – 1980

1981 For Those About To Rock (We Salute You) (10. kép)

Marad az egyszerű dizájn, kevés díszítéssel. Az ágyú egyszersmind jelképezi a zenekar energetikusságát, valamint utal a címadó számra, amelyben ágyúdörgést is hallunk.

A logó ezúttal feketével kitöltött, valamint szélesebb kontúr is kap. Az album címe ismét verzál Times New Roman.

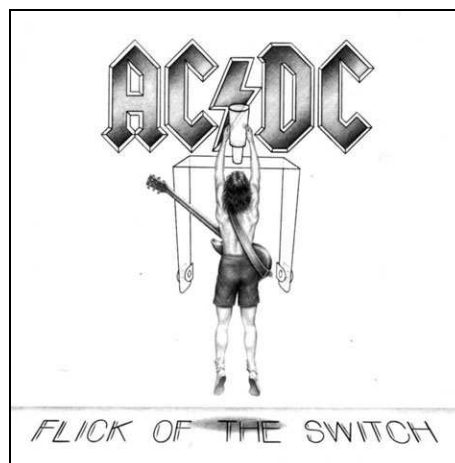

10. For Those About To Rock – 1981

1983 Flick Of The Switch (11. kép)

Színek nélkül, egyszerű, fehér alapú, mégis grafikusabb borító, az album címének ábrázolásaként ismét megjelenik a szólógitáros, Angus Young, amint épp egy kapcsolót fordít át, ami ismét az elektromosságra, azon keresztül pedig a hangzásra utal.

A logóban megmarad a kontúr, az album címe Times New Roman helyett groteszk, verzál betűtípust kap, amely mintha mégis kontrasztos lenne a kisebb segédvonalak által.

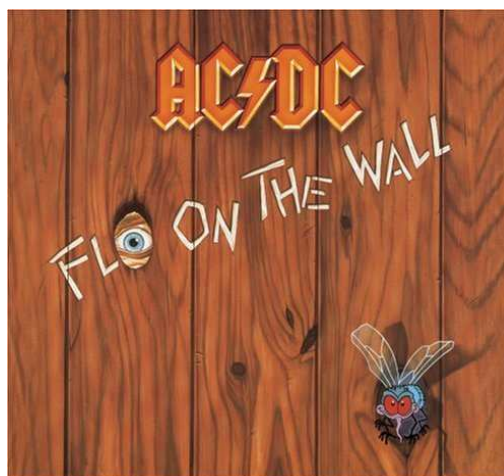
11. Flick Of The Switch – 1983

1985 Fly On The Wall (12. kép)

Az egyik legszínesebb, legbonyolultabb borítót kapta ez az album.

A logó kontúrja ezúttal fényárnyék effektnek megfelelő világos és sötét színezést kap. Az album címe képi szójátékot tartalmaz az Y helyén látható szemmel, de a megnevezett légy is feltűnik.

A háttér kerítést jelenít meg, a cím ehhez kapcsolódóan fába vésett feliratként jelenik meg, verzáiban.

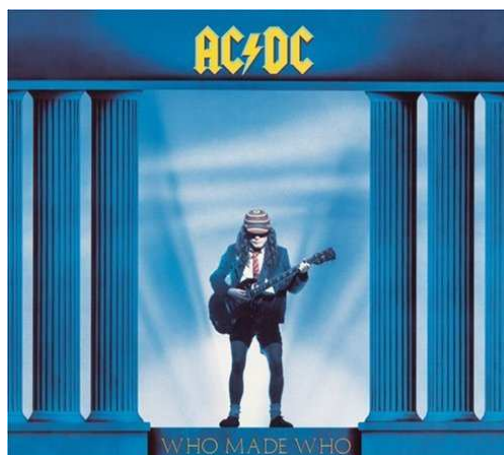

12. Fly On The Wall – 1985

1986 Who Made Who (13. kép)

Ismét egy színesebb borító, erős fényjátékkal, ami hátulról világítja meg Angus Young visszatérő alakját. A háttér sem sivár kék, felhők bontják meg az egyszerűséget.

A logó eddig nem látott sárga színű, a timpanon felirataként is funkcionál, míg lent a talapzaton az album címét olvashatjuk kőbe vésve (nagyobb felbontású képen jól látszik), a megszokott verzállal.

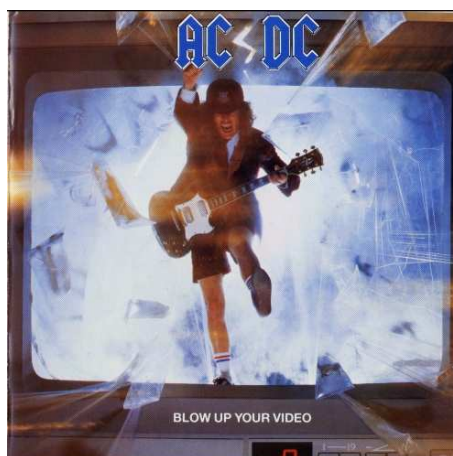

13. Who Made Who – 1986

1988 Blow Up Your Video (14. kép)

Színes, mozgalmas, kirobbanó borító, ismét társadalomkritikai felhanggal, Angus Young egy televízió képernyőjét áttörve ugrik a néző elé. A logó itt kék színt kapott, és visszatért a szélesebb kontúr is, a villám azonban eltűnt, legalábbis az eddig ismert formában. Itt a képernyő felrobbanásának részeként jelenik meg, grafikusán.

Az album címe ismét verzáll, ezúttal Helvetica betűtípussal.

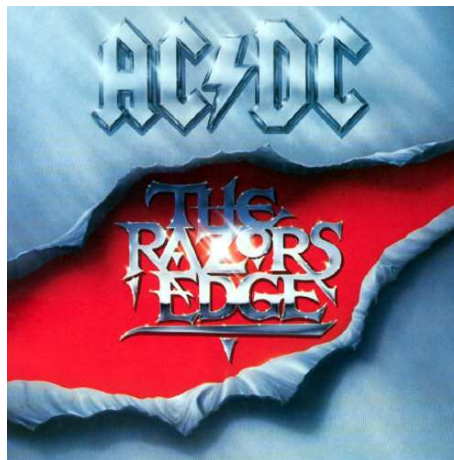
14. Blow Up Your Video - 1988

1990 The Razors Edge (15. kép)

Megint visszatér a viszonylag egyszerűbb stílusú borító, és eltűnik Angus Young is.

A logó az eredeti, Squealer betűtípus mellett csillogó effektet is kap, a kontúr pedig ismét árnyékolási célokat szolgál.

A The Razors Edge felirat inkább grafikai, mint tipográfiai elem, mivel az azonos betűk sem egyeznek (az E betűk a The illetve az Edge szóban). Amellett megállapítható, hogy ismét verzállal szedett, az utolsó sor pedig aláhúzást is kapott, a csillogás, illetve a vörös háttér pedig még jobban kiemeli a címet.

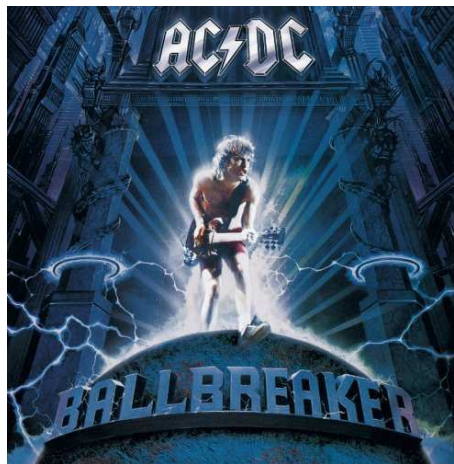

15. The Razors Edge – 1990

1995 Ballbreaker (16. kép)

Az előző egyszerűbb után megint egy bonyolult, sűrű borító. A középpontban Angus Young, ismét hátulról megvilágítva, villámokkal körülvéve. Körülötte oszlopok, azokon tekergőző sárkányok, vízköpők.

A zenekar borítói között egyedülálló módon a logó és az cím is perspektívát kap, mindkettőt alulról látjuk, valamint mindegyik térbeli hatást kelt, a Ballbreaker felirat szokás szerint verzállal látható, szögletes, robosztus serif típusal szedve.

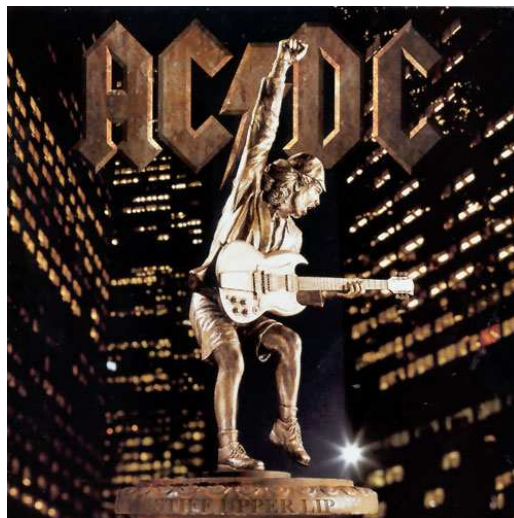
16. Ballbreaker - 1995

2000 Stiff Upper Lip (17. kép)

Az egyszerű és bonyolultabb forma váltakozása folytatódik. Ezúttal az egész borító bronz színezést kap, igazodva a köz-pontban helyet foglaló gitáros szobrához.

A háttér háromdimenziós hatása miatt még inkább kiemelkedik az AC/DC felirat, ami a különleges szín mellé korrodált mintázatot is kap.

A talapzatba vésvé olvasható a cím, félkövér, verzál Times New Romanal.

17. Stiff Upper Lip – 2000

2008 Black Ice (18. kép)

A legutóbbi album az eddig váltakozó egyszerűbb és bonyolultabb formákat ötvözve mutat egyedi külsőt.

Egyszerű, mert a középpontban az eddiginél jóval nagyobb, hivatalos AC/DC logó áll, ami a széles kontúr helyett két keskenyebb, egy fehér és egy fekete szegélyt kap.

A cím megtartja a verzált, azonban ezúttal egyszerűbb, ritkított groteszk formát, és fekete-fehér színátmenetet kap.

A bonyolultságot a háttérgrafika képviseli, amiben a nonfiguratív elemek mellett megjelenik a logóból ismert villám, Angus Young (többszörösen), valamint a gitáros ördögi szarvai, amik a Highway To Hell borítóján szerepeltek.

18. Black Ice – 2008

Összegzés

Elemzésemben albumról albumra haladtam, kezdve 1975-tel, eljutva 2008-ig. Elemzésem egyik szempontja a hivatalos logó kialakulása volt, ami szaggatott, verzál formával indult, útkeresésként megjelent gömbölyű típus, kézíráshoz hasonlító változat, illetve ecsetvonásos megoldás, míg 1979-ben elérte a máig változatlan formát. A *Highway To Hell* albumtól kezdve a logó színe, illetve a kontúr különböző felhasználása adta ennek az elemnek a változatosságát. Legkülönlegesebb formáját a *Ballbreaker* borítóján kapta, ahol térbeli hatást kap.

Angus Young szólógitáros, az együttes egyik alapító tagja már a korai időszakban, a harmadik nagylemezen tűnik fel, mint a borító egy része. Jelenléte a borítókon nem folyamatos, két-három albumon megjelenik, aztán egyről lemarad, hogy aztán újra visszatérjen. Legváltozatosabb formában az utolsó, *Black Ice* albumon látható, ahol sziluettjét és arcát, valamint ördögi szarvait is látjuk.

Mivel az AC/DC sikere napjainkban is töretlen, a jövőben megjelenő albumok követhetik a két védjeggyé vált borítóelem hangsúlyozását, az utolsó formához hasonlóan, és valószínűleg ezt is fogják tenni, mivel a nagy rajongóbázis miatt felesleges lenne nagy újításokat bevezetni, a meglévő hallgatóknak a vöröslő AC/DC felirat és Angus Young megjelenése is elég.

Hivatkozások:

1. kép: http://lh6.ggpht.com/_6dhkhLTEhpw/STv--KkW_hI/AAAAAAAAABN8/JqVbIBNL-G8/s512/Frontal.jpg
2. kép: <http://i27.tinypic.com/ay2ic9.jpg>
3. kép: <http://i149.photobucket.com/albums/s74/ear288/ACDC%20Covers/HighVoltage.jpg>
4. kép: http://www.audiography.com.au/images/Albums/S_A070330-02_Dirty%20Deeds%20%28Front%29.jpg
5. kép: <http://www.irvinehousingblog.com/wp-content/uploads/2008/02/dirty-deeds.jpg>
6. kép: http://pagesperso-orange.fr/religionnaire/artistes/ac_dc/art/let_there_be_rock_australia.jpg
7. kép: http://www.typophile.com/files/Powerage_4663.png
8. kép: http://angryjoeshow.com/avatars/Acdc_Highway_to_Hell.jpg
9. kép: <http://www.amiright.com/album-cover-themes/images/album-ACDC-Back-in-Black.jpg>
10. kép: http://ecx.images-amazon.com/images/I/5165CUMzj2L_SS500_.jpg
11. kép: http://diskoduck.cz/shop/images/acdc_flick_of_the_switch_front.jpg
12. kép: <http://image.lyricspond.com/image/a/artist-acdc/album-fly-on-the-wall/cd-cover.jpg>
13. kép: http://i149.photobucket.com/albums/s74/ear288/ACDC%20Covers/ACDC_Who_Made_Who.jpg
14. kép: http://covers.xsauron.net/images/audio/a/ac-dc-blow_up_your_video-front.jpg
15. kép: http://www.angusstirling.com/ACDC_The_Razors_Edge.jpg
16. kép: http://i149.photobucket.com/albums/s74/ear288/ACDC%20Covers/Acdc_Ballbreaker.jpg
17. kép: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/e/e0/AC-DC_-_Stiff_Upper_Lip.jpg
18. kép: http://www.clashmusic.com/files/imagecache/big_node_view/files/images/black-ice-cover.jpg